Hukuk Bölümü 2008/220 E. , 2008/382 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI

  - İŞ KANUNU (4857) Madde 3

"İçtihat Metni"

Davacı : İ.Ü.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Ankara Bölge Müdürlüğü'nün 6.11.2006 gün ve 33577 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3. ve 92. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 98. ve 107. maddeleri uyarınca idari para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 26.1.2007 gün ve E:2006/1646 D.İş, K:2006/1646 D.İş sayı ile, muterizin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Ankara Bölge Müdürlüğü'nün 6.11.2006 tarih ve 33577 sayılı kararı ile verilmiş olan 7.998,00YTL idari para cezasının iptalini talep ettiği, itiraz konusu idari para cezası kararının 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesi doğrultusunda verildiği, 108/2 maddenin ise, bu kanuna göre verilen cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edileceği, itirazın idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu yolunda emredici hüküm getirdiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinden söz ederek, görev konusu kamu düzeni ile ilgili olup, her aşamada nazara alınabileceği kanaatine varılarak dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 15. İDARE MAHKEMESİ; 3.3.2008 gün ve E:2007/1057 sayı ile, davacı İ.Ü. tarafından, 4857 sayılı Kanun'un 92 ve 107. maddeleri uyarınca 7.844,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108/2. maddesinde yer alan, bu Kanuna göre verilen para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edileceğine ilişkin hükmün, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendi ile yürürlükten kaldırıldığı, dava dosyasının incelenmesinden, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişleri tarafından yapılan teftişte, davacının denetimin sonuçlandırılması için gerekli görülen belgeleri ibraz etmediğinden bahisle, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/2. maddesine aykırı fiilinden bahisle, aynı Kanunun 107. maddesi uyarınca 7.988,00YTL idari para cezası verildiği, dava konusu idari para cezasının iptali istemiyle adli yargıda açılan dava sonucunda Ankara 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce 26.1.2007 tarih ve E:2006/1646, K:2006/1646 sayılı görevsizlik kararının verilmesinden sonra 5.3.2007 tarihinde dava konusu idari para cezasının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, yukarıda aktarılan Kanun hükümlerinin değerlendirilmesi sonucunda, idari para cezasının dayanağını oluşturan 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezalarına yapılan itirazların çözümü konusunda, 5728 sayılı Kanun'la idare mahkemesinin görevli olduğuna yönelik kural kaldırıldığından, artık idare mahkemesinin görevli olduğuna ilişkin açık bir düzenleme bulunmaması nedeniyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca davanın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemesine ait olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında 7.844.-YTL idari para cezası yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 3, 92, 98, 107 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 3. maddesinde, işyerini bildirme, 92. maddesinde, yetkili makam ve memurlar konusunda düzenlemeye yer verilmiş; 98. maddesinde, işyerini bildirme yükümlülüğüne aykırılık, 107. maddesinde, iş hayatının denetim ve teftişi ile ilgili

hükümlere aykırılık halinde verilecek idari para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 15. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 26.1.2007 gün ve E:2006/1646 D.İş, K:2006/1646 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.